

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 134.51
Tarih : 29.06.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Şeyh Said, 29 Haziran 1925'te Şark İstiklal Mahkemesi tarafından Diyarbakır Dağkapı Meydanında idam edilmiştir. Şark İstiklal Mahkemesi tarafından Şeyh Said'in mezarının yaptırılması kabul edilmesine rağmen hâlen mezar yerinin nerede olduğu tam olarak bilinmemektedir. Şeyh Said'in mezar yerinin tespiti yapılmak amacıyla, bu konuda Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri göre Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Ayşe SÜRÜCÜ

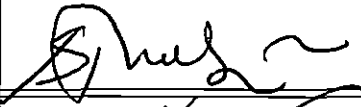
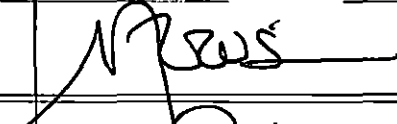
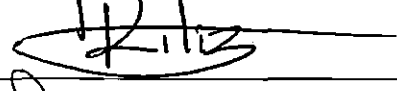
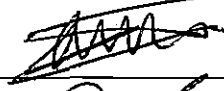
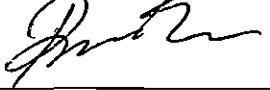
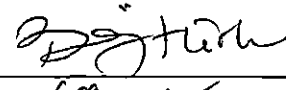
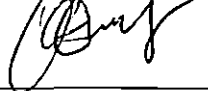
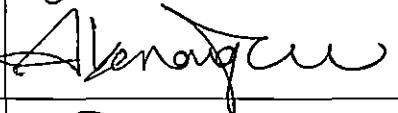
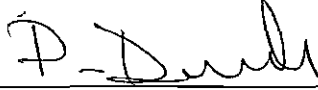
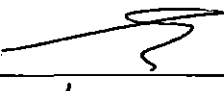
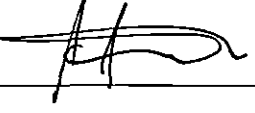
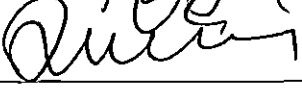
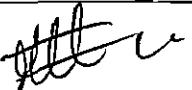
Şanlıurfa Milletvekili

GEREKÇE

29 Haziran 1925'te Şark İstiklal Mahkemesi tarafından Diyarbakır Dağkapı Meydanında idam edilen Şeyh Said, idam sehpasında iken son isteği sorulduğunda, kâğıt kalem ister ve kâğıda Arapça olarak, "Benim bu değersiz dallarda asılmama pervam yoktur." yazar ve ardından idam edilir. Şeyh Said, idamından önce başsavcı Ahmet Süreyya Örgüevren'i vasi tayin ettiği ve vasiyetnamesini hazırladığını yazmıştır. Başsavcı Ahmet Süreyya Örgüevren o süreci şöyle anlatmıştır "Nitekim; Şeyh Said Efendi idamından biraz önce tevkifhanede yazdığı bir vasiyetname ile beni bu vasiyetin icrası için vasi nasb ve tayin etmiş bu vasiyetnamesi asılmasından sonra bana verilmişti. Bu vasiyet; üzerinde bulunan ve maliye veznesine verilmiş olan parasından veresesinden kimlere verilmesine ve kendisi için mezar yaptırılmasına dairdi... Mahkemenin müddeiumumîsi bulunduğum için, şeyhin vasisi sıfatıyla bu vesayeti kabul ve icra edemezdim. Onun için resmî ve itimat edilir bir el ile vasiyetinin yerine getirilmesi için vasiyetnameyi Ankara'da İçişleri Bakanlığına göndermiştim." Şark İstiklal Mahkemesi tarafından Şeyh Said'in mezarının yaptırılması kabul edilmesine rağmen hâlen mezar yerinin nerede olduğu tam olarak bilinmemektedir.

Mezar yeri, ölenlerden geriye kalan bir anıt, yaşananların anılması, acı ve yasların ifadeleri boyutuyla toplum psikolojisinde ciddi yer kaplamaktadır. Bu hususta toplumsal travmaların deriletiğini görmekteyiz çünkü, bu noktada yas hakkı , gömölme hakkı başta olmak üzere, zincirleme şeklinde ağır bir insan hakkı ihlalleride söz konusudur.

İnsanlık tarihinden bu yana ölüye ve geride kalanın yas hakkına saygı, insan olmanın en büyük göstergesidir. Ailelerin dini inançları gereğince başta örf ve adet hukuku olmak üzere çok sayıda hakkın ihlal edildiğı ve ailelerin yas süreçlerine hürmet edilmediğı görölmüştür. Bu anlayış henüz Şeyh Said'mn mezarının saklanması toplumsal boyutuyla bir cinnet haline dönüşmüştür. Şeyh Said'nın mezar yerinin tespiti yapılmak amacıyla, konu ile ilgili bir araştırma komisyonun kurulması elzemdir.

1	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
2	EROL KATIRICIOĞLU	İSTANBUL	
4	MEHMET RUŞTU TİRYAKİ	BATMAN	
5	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	
6	SEMRA GÜZEL	DİYARBAKIR	
7	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	
8	RIDVAN TURAN	MERSİN	
9	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
10	OYA ERSOY	İSTANBUL	
11	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	
12	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
13	SAİT DEDE	HAKKARİ	
14	PERO DUNDAR	MARDİN -	
15	SIDIK TAŞ	SİİRT	
16	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
17	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
18	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	
19	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
20	TAYİP TEMEL	VAN	